

„*Egy könyvtáros vallomásai egykor és ma*” című pályázatra

*Életem regénye*²... címekbe zippelve

Örülj, hogy lány³ – mondták egymásnak szüleim, **Amikor életemben először megszülettem**⁴. Ők örültek is önfeledten, hiszen mindketten egy varkocsos, **Hosszúhajú veszedelemről**⁵ álmodtak. A **Késleltetett álom**⁶ valósággá vált... egy **Kis ember született**⁷, az Ő kis emberük! A prudéria mellőzésével **Meztelenül**⁸ jöttem a világra, mint megannyi **Földlakó**⁹. Történt mindez egy füledt nyáréjszakán, **Hajnalhasadáskor**¹⁰, az új nap ígéretével. Nem voltam más, mint **Egy leány a sok közül**¹¹, aki **Húsz év múlva**¹² a XX. század könyvtáros kisasszonyaként néz szembe a világgal, és önmagával.

Még le kellett írni jónéhány **Vargaböjtűt**¹³, mire a pólya biztonságot adó öleléséből a könyvtár hú **Testőrként**¹⁴ védelmező burkáig vezetett az út...

Gyermekkoromban megúsztam a **Kire ütött ez a gyerek?**¹⁵ jellegű, sorsdöntő kérdéseket. Még csak alulról súroltam a két éves korhatárt, amikor **Óvodás lettem**¹⁶. Társaimmal együtt a közösségi élet **Háborgó tengerébe**¹⁷ csöppentem. Hamar megtapasztaltam, hogy az ember **Társas lény**¹⁸, csak legtöbbször útban vannak a társai. Új üdvözléseket tanultam, mint **Szia, szia, jónapot**¹⁹; **Hahó, Öcsi!**²⁰; **Hello Kitty**²¹; **Csaó, Adriana!**²². Az óvodában **A társas érintkezés pszichológiája**²³ kimerült a „megütlek és gyorsan megvigasztallak” cselekménysorban. Az óvó néni hol anyapótló, hol **Kettes számú közellenség**²⁴ volt, néha eltévedt a **Gyermeklélektan**²⁵ útvesztőjében. Igyekeztem betartani a szabályokat, de jól jöttek volna **Illemerke történetei az óvodában**²⁶. Utáltam aludni, beszélgetni viszont nagyon szerettem. Ez utóbbi tevékenységet előszeretettel gyakoroltam alvásidőben. Nem volt olyan **Csodálatos szemüveg**²⁷, melyen keresztül ezt a felnőttek pozitívnak látták volna... vagy legalábbis tolerálják. Akkor még nem szerepelt ez az idegen szó a szótáramban, különben mondhattam volna az óvó néninek: ne a sarokba küldjön gondolkodni – hanem inkább toleráljon. Jóbarátom lett néhány gyerek, akikkel nagyokat bandáztunk, miközben az **Anna, Peti, Gergő**²⁸ fedőneveket használtuk, de a legjobb **Barátom, Bonca**²⁹ volt. Az óvodás évek alatt nem tettünk nagy ívű **Gasztronómiai utazásokat**³⁰, a konyhás néni akkor még nem ismerték **Jamie konyháját**³¹. Nagy kedvencem, a **Csokoládés barack**³² ritkán szerepelt az étlapon, a spenót annál gyakrabban. A rend kedvéért **Mazsola**³³ példáját követve igyekeztem minden falatot eltüntetni... hol magamba... hol az asztal alá kanalazva.

Még óvodás voltam, amikor **Az édesanyám**³⁴ azt mondta: **Add a kezed!**³⁵ - majd nagy titokzatosságtól övezve elvezetett egy helyre. Ez itt a KÖNYVTÁR, ezentúl ide gyakran ellátogatunk – súgta. Lám, ez volt **A Titok**³⁶, amiről korábban mit sem sejtettem. Nem tudtam, ez mennyire lesz jó nekem, de bíztam Anyukámban.

A beíratkozási procedúrán hamar túlestünk, szerencsére nem fájt, és nem is tartott sokáig. **Büszkeséget**³⁷ éreztem, hogy OLVASÓ lettem, és az sem zavart, hogy még egyáltalán nem tudtam olvasni... Ott és akkor furcsa **Érzés**³⁸ kerített hatalmába, mintha többnek éreztem volna magam, mint amikor beléptem a könyvek birodalmába. A könyvtár külső megjelenésében nagyon szerény volt, de látszott rajta a gondos kezek igyekezete. Parókiának is kicsi lett volna, de én mégis egy **Profán szentélynek**³⁹ láttam.

Az újdonság erejével hatott rám a nap, **Amikor életemben először**⁴⁰ láttam igazi könyvtáros kisasszonyt! Szív Ernő róla is mintázhatta volna elcsábítandó alakját, mert „kockás szövetszoknyában és szandálban járt”, és az is kiderült róla, hogy „tudott olajkályhát, rolót és kerékpárláncot szerelni”. Erzsike néni görnyedt hátú, alacsony termetű nő volt... már cseppet sem fiatal, de még mindig elcsábításra várt. Haja sűrű fonatként – akár egy **Lángoló babérkoszorú**⁴¹ – ívelt körbe fején. Nem tudtam akkor még, hogy létezik belső szépség, nála mégis megéreztem! Mosolya, kedvessége, közvetlensége felülírta külsejéből adódó hátrányait. **Egymás szemében**⁴² hamar cinkostársak lettünk, könyveket szerető, önfelédtt emberek, akiknél nem számított a generációs különbség.

Életem első néhány éve gyors szárnyakon röppent tova. Az **Óvodától iskoláig**⁴³ vezető út kissé rögzös volt, de mára már csak egy **Poros**⁴⁴ emlék. Azok közé tartoztam, akik még munkanap áthelyezés nélkül jártak szombaton iskolába. Tanultam összevont osztályokban, és voltak hetek, amikor délután kellett iskolába menni. Viseltem kék, majd piros nyakkendőt... és vidámak voltunk, mint a mókusz fenn a fán. Az **Iskola a határon**⁴⁵, ahova nyolc évig jártam, már csak **A múlt kódében**⁴⁶ létezik. **Az én kis falum**⁴⁷ iskolája után ízelítőt kaptam az ingázók nem mindennapi, de mindennapos életéből. Naponta tettem meg az utat az **Otthon**⁴⁸, és a jónevű városi gimnázium között. Korai kelések, zsúfolt autóbuszok, **Hajnali háztetők**⁴⁹ lettek életem pillanatképei. A szürke reggeleken **A vágy villamosa**⁵⁰ csilingelt, és sárga társa érkezése gyakran ugyancsak vágy maradt. Amikor tizennyolc évesen érettnak nyilvánítottak, nagy volt az öröm, de hamar követte az üröm. Tanárnak készültem, de könnyűnek találtattam. Tanulmányaimat egy időre szögre akasztottam, **A mérleg nyelve**⁵¹ a munkás hétköznapi felé billent. Kezembe kaptam egy olyan könyvet, ami nem szerepelt addigi gyűjteményemben – a munkakönyvemet. „**Feltörekvő dolgozó nő**”⁵², pontosabban **Népművelő lettem**⁵³! **A nő**⁵⁴, aki gátlástalanul adta oda magát e nemes feladatnak.

Két év múlva újabb kihívás következett **Életemben**⁵⁵, a váratlanul megüresedett könyvtárosi szék kínált helyet. Ekkor egy hang, a **Legbelső félelem**⁵⁶ hangja szólalt meg bennem: Képes vagy rá? Biztosan ezt akarod? **Csitt, csitt**⁵⁷ – csitítottam **A suttogót**⁵⁸. Éreztem, ez egy soha vissza nem térő **Alkalm**⁵⁹, ezért **Kételyek**⁶⁰ között, de igent mondtam. KÖNYVTÁROS lettem, és a kölcsönzőpult azon oldalán találtam magam, ahol korábban a könyvtárosokat láttam. Hol ezt, hol azt... az **Arcok**⁶¹ gyakran cserélődtek. Éreztem, állandóságot kellene vinni a történetbe. Eldöntöttem, én hosszútávra tervezek!

Ezredváltó, sűrű évek⁶² következtek, miközben az önismeret lajtorjáján araszolgtam felfelé. Gyors naptárlapként, zizegve peregtek az évek: lányból nő, nőből feleség, feleségből anya... képesítés nélküliből szakképzett, eltanácsoltból diplomás lettem. A változások ellenére a könyvtárosság jelentett mindvégig állandóságot az életemben. Szinte észrevétlenül suhant el egy **Negyedszázad**⁶³, és én még mindig itt vagyok... a helyemen... ahol lennem kell! Azóta felnőttek az **Y generáció**⁶⁴ szülőttei, a hajdani kis olvasók már gyermekeiket íratják be a könyvtárba. A hely maga is sokat változott... bővült, épült, szépült, költözött, igyekezett mindig az adott kor kihívásainak megfelelni. Az elmúlt évek alatt betekintést nyertem a könyvek, a gyerekek és a felnőttek világába, megismertem egyszerű embereket és hírességeket, kedves kollégák között érezhettem jól magam, és képes voltam olyan dolgokra is, amelyekre csak könyvtárosként lehettem képes. Igazi ajándék ez az élettől...

Mióta könyvtáros vagyok, azóta a **Hétköznapiok ünneplőben**⁶⁵ járnak.

Századunkban mindannyian új kihívások elé nézünk, de nem felejtjük el a **Gyökereinket**⁶⁶, ahonnan indultunk. Emlékeink szerény kis könyvtára ugyanolyan fontos, mint a mai modern koré. Tudjuk, mi az, ami átörökítésre méltó a múltból, és mi az, amit mindehhez hozzá kell tennünk azért, hogy fel tudjuk venni a lépést az új időkkel.

Mielőtt az emlékezés ódon sifonérjának fiókját bezárom, következzen egy kis összefoglalása annak, hogy az én képzetemben milyen elvárásoknak kell megfelelnie a XXI. század könyvtárosának...

- *Legyen rugalmas!* Alkalmazkodjon a könyvtárhasználókhoz, akik különböző alakokban érkeznek, mint pl. **A falu jegyzője**⁶⁷, **Zsivago doktor**⁶⁸, **A cigánybáró**⁶⁹, **A makrancos hölgy**⁷⁰, **A képzelt beteg**⁷¹, **Piszkos Fred, a kapitány**⁷², **Okos Kata**⁷³, **Rosszcsont Peti**⁷⁴, **Morci**⁷⁵, a **Szeleburdi család**⁷⁶, **A tetovált lány**⁷⁷ vagy a jól ismert **Energiavámpírok**⁷⁸. Fontos, hogy találja meg velük a közös hangot. Iratkozzon be a helyi színjátszó körbe, segíteni fog az átélésben.
- *Legyen türelmes!* A könyvtárat játszótérnek használó olvasók esetén ne legyen ideges, ajánlja inkább a gyerekek figyelmébe a közeli játszóteret, és a **Gyerünk a szabadba!**⁷⁹ című könyvet. A szülőknek küldje el **A gyerekevelés aranykönyvét**⁸⁰.
- *Legyen tájékozott!* Naponta látogassa végig a település vendéglátó egységeit, és gyűjtse össze az aktuális helyi információkat. Ezeket bátran szolgáltatassa is, ettől még nem lesz **Pletykaanyu**⁸¹, sokkal inkább egy tájékozott, naprakész könyvtáros.
- *Legyen optimista!* Ha egy rendezvény előtt izgatott az érdeklődés elmaradása miatt, ne feledje, hogy a könyvtárosok **A remény rabjai**⁸². Gondoljon arra, hogy ennél sokkal kellemetlenebb, ha váratlan tömeg érkezése esetén nincs elég ülőhely.

- *Legyen modern!* Haladjon a korrall és higgyen **Az új technika hatékonyságában**⁸³. Olajkályha, roló és biciklilánc szerelése helyett tudjon számítógépet, nyomtatót, projektort, prezentert, erősítőt, hangfalat és diktafont kezelni, adott esetben szerelni.
- *Legyen alázatos!* A feletteseivel alakítson ki jó kapcsolatot. Hívja fel figyelmüket a könyvtár fontosságára, tegye magát nélkülözhetetlenné. Tartson előadást az ODR portálról, és rendszeresen hívja fel figyelmüket erre a nagyszerű lehetőségre. Szerezzen be nekik mindent, amit kérnek, és azt is, amit nem. Így látni fogják, hogy a buzgó könyvtáros nagy kincs, és számára **Nincs lehetetlen**⁸⁴.
- *Legyen átlagon felüli!* Ne lepődjön meg, ha **Az emberi test atlaszát**⁸⁵ lapozgatva eltéréseket tapasztal a látottak, és a saját külseje között. Teljesen természetes, hogy a könyvtáros hátul is visel szemeket, és minimum négy pár karral rendelkezik. Ez nem rendellenesség, csupán a környezetéhez való alkalmazkodás testi megnyilvánulása.
- *Legyen jó problémamegoldó!* Ha **A pályázatírás**⁸⁶ közben rendszeresen zaklatják a látogatók, ne akassza ki a „Kérem, ne zavarjanak” táblát, hiszen úgysem olvassa el senki, vagy ha mégis, senkit sem érdekel. Inkább szóljon haza a családjának, hogy rendeljenek pizzát, ha aznap vacsorázni szeretnének.
- *Legyen fitt!* Sportoljon és járjon rendszeresen konditerembe. Különös tekintettel erősítse az ún. könyvtáros-izmokat, azaz a láb-, hát- és vállizmait, valamint a bicepszét. Könyvtárfelújításkor vagy költözéskor ne essen kétségbe, gondoljon arra, hogy szerény fizetéséből nem hiába áldozott annyit kondi-bérletre.
- *Legyen praktikus!* A helyi újságban indítson rovatot **Mosó Masa mosodája**⁸⁷ címmel, ahol nagyanyáink praktikáit osztja meg az olvasókkal. Az ilyen fortélyokkal nem csak másokon segít, hanem a konyhapéznét is könnyebben beoszthatja.
- *Legyen jó pedagógus!* Amikor könyvtári órát tart, használja ki szunnyadó pedagógiai érzékét. Ha a gyerekek tanár néninek szólítják, szerénytelenül higgye el, hogy rászolgált az elszólásra. Amikor a foglalkozást olvasó, futár, ügynök, telefonszerelő, postás, karbantartó, stb. érkezése zavarja meg, ne arra gondoljon, hogy **Egyedül nem megy**⁸⁸, hanem vonja be őket is a közös játékba. Ezzel időt nyer, amíg nem tud velük érdemben foglalkozni, és nekik is jól fog esni egy kis kikapcsolódás.
- *Legyen jó pszichológus!* A könyvtáros mindig ráér nagyokat hallgatni, értőn figyelni, kedvesen beszélgetni és véleményt nyilvánítani. Ha közben ki sem látszik a könyvkupacok mögül, és méhkasként duruzsolnak fejében az elvégzendő feladatok, esetleg saját problémái megoldására sincs ideje... menjen el egy szakemberhez, és az ott szerzett tapasztalatokat használja fel könyvtárosi **Praxisában**⁸⁹.
- *Legyen állományvédő!* Munkája a jelenen átívelve az utókornak szól, de nem **A Búra alatt**⁹⁰ tartott, hozzáférhetetlen állomány a jó megoldás. Még akkor sem, ha ezzel megspórolja a visszaosztásra és a portalanításra szánt időt.

- *Legyen jó statisztikus!* Végezzen el egy mérlegképes könyvelő tanfolyamot, hogy könnyebben rá tudjon hangolódni a számok világára. Év elejétől naponta olvasson el egy viccet **A matematika humora**⁹¹ című könyvből, hogy előre oldja a statisztika okozta feszültséget.
- *Legyen kipihent!* Ha nehezen ért meg egy olvasói kérdést, ne ajánlja célzottan **A király beszéde**⁹² című DVD-t, vagy egy logopédus elérhetőségét. Lehet, hogy csak egy kiadós alváásra lesz szüksége ahhoz, hogy megértse a kérdés lényegét.
- *Legyen állatbarát!* Ha álmos reggeleken nemkívánatos állatok köszöntik a könyvtárában, ne sikítson, mert erős hangjával megsérti a könyvtárhasználati szabályzatot. Vegye kezébe a **Kis állathatározót**⁹³, ismerje meg jobban a csúszómászó besurranókat, majd ajánlja fel őket az iskola állatsimogató programjára. **A könyvtár macskáját**⁹⁴ tartsa meg, mert jótékony hatású, lásd az amerikai kisváros példáját.
- *Legyen kertbarát!* Alakítson ki egy kertet, ahol rendszeresen mutatkozzon. Legyen benne **Tizenhárom almafa**⁹⁵, egy kis **Cseresznyéskert**⁹⁶, **Rózsa és Ibolya**⁹⁷, valamint sok **Nefelejcs**⁹⁸. Ezzel is jelezze a külvilágnak, hogy rossz ember nem lehet, és hogy jó időgazdálkodó.
- *Legyen segítőkész!* A könyvtáros szótárából hiányozzon a „nincs” és a „nem tudom”! Ezt a szlogent hagyja meg a kereskedelemben dolgozóknak, náluk ez már úgyis megszokott.
- *Legyen jó térlátása!* Egy légüres térben lássa meg **A rejtőzködő**⁹⁹ könyvtárhelyiséget. Ez a képessége jól jöhet a könyvtár költöztetésekor. Végezzen el gyorstalpalón egy lakberendező tanfolyamot, hogy javítsa térlátását, és megismerje az aktuális trendeket.
- *Legyen ezermester!* Tartson a könyvtárban barkácskészletet és elsősegélycsomagot. Ezzel is mutassa meg rátermettségét, és előrelátását. Ha svédfogót, imbuszkulcsot, csavarhúzókat kérnek, kérdezze meg, milyen méretben...?
- *Legyen kreatív!* Ne dobjon ki semmit, ami első pillanatban haszontalannak tűnik. Az anyagok újrahasznosításának korában és a könyvtár költségvetésének ismeretében bármi jól jöhet. A harisnyából készítsen virágot, a műanyag flakomból mécesstartót, a teafilter-tasakból mandalaképet, az újságpapírból kosarat, a **Színes fátyolból**¹⁰⁰ baldachint a baba-mama klubnak...

... és a sor még ki tudja, meddig lenne folytatható, ha nem merítettem volna ki a területi korlátokat... és kicsit önmagamat is. A többi a Kedves Kollégák fantáziájára bízom, ki-ki tegye hozzá azokat a saját tapasztalásból eredő kompetenciákat, melyek szerinte a XXI. századi könyvtárosok sokszínűségét bizonyítják!

Lényeg, hogy továbbra is LEGYÜNK IGAZI KÖNYVTÁROSOK, Istennek tetsző, kedves, okos, segítőkész teremtmények, akiknek pusztán létezésétől is szebb és jobb lesz a világ! ☺

Bibliográfia helyett...
(az említett könyvek listája)

1. **Leány gyöngy fülbevalóval** / Tracy Chevalier
2. **Életem regénye** / Móricz Zsigmond
3. **Örülj, hogy lány!** / Janikovszky Éva
4. **Amikor életemben először megszülettem** / Charles Dutertre, Vincent Cuvelier
5. **Hosszúhajú veszedelem** - Elbeszélések / Gárdonyi Géza
6. **Késleltetett álom** / Nora Roberts
7. **Kis ember született** / Szöllősi-Tóth Eszter
8. **Meztelenül** / Raine Miller
9. **Földlakó** / Jean-Claude Mourlevat
10. **Hajnalhasadás** / Stephenie Meyer
11. **Egy leány a sok közül** / Kosáryné Réz Lola
12. **Hús év múlva** / Alexandre Dumas
13. **Vargaböjtű** / Farkas Zoltán
14. **Testőr** / David Morrell
15. **Kire ütött ez a gyerek?** / Janikovszky Éva
16. **Óvodás lettem** / Doris Rübel
17. **Háborgó tenger** / Nora Roberts
18. **Társas lény** / Elliot Aronson
19. **Szia, szia, jónapot!** / Devecsery László
20. **Hahó, Öcsi!** / Török Sándor
21. **Hello Kitty** - foglalkoztatókönyv
22. **Csaó, Adriana!** / Szalay Lenke
23. **A társas érintkezés pszichológiája** / Forgács József
24. **Kettes számú közellenség** / Anthony Horowitz
25. **Gyermeklélektan** / Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes
26. **Illemerke történetei az óvodában** / Dallos Szilvia
27. **Csodálatos szemüveg** / Finy Petra
28. **Anna, Peti, Gergő** / Bartos Erika
29. **Barátom, Bonca** / Varga Katalin
30. **Gasztronómiai utazás** / Bence Vera
31. **Jamie konyhája** / Jamie Oliver
32. **Csokoládés barack** / Joanne Harris

33. **Mazsola** / Bálint Ágnes
34. **Az édesanya** / Mindszenty Pehm József
35. **Add a kezed** / Szép Ernő
36. **A Titok** / Rhonda Byrne
37. **Büszkeség** / William Wharton
38. **Érzés** / Winfried Georg Sebald
39. **Profán szentély** / Nánay István
40. **Amikor életemben először** / Claire Loup
41. **Lángoló babérkoszorú** / Juliette Benzoni
42. **Egymás szemében** / Szilvási Lajos
43. **Óvodától iskoláig** / Donászy Magda
44. **Por** / Temesi Ferenc
45. **Iskola a határon** / Ottlik Géza
46. **A múlt ködében** / Barbara Taylor Bradford
47. **Az én kis falum** / Eszes Máté
48. **Otthon** / Rosamunde Pilcher
49. **Hajnali háztetők** / Ottlik Géza
50. **A vágy villamosa** / Tennessee Williams
51. **A mérleg nyelve** / Jókai Anna
52. **„Feltörekvő dolgozó nő”** / Schadt Mária
53. **Népművelő lettem** / Kiss Antal
54. **A nő** / Csernus Imre
55. **Életem** / Agatha Christie
56. **Legbelső félelem** / William Diehl
57. **Csitt, csitt** / Becca Fitzpatrick
58. **A suttogó** / Nicholas Evans
59. **Alkalom** / Héra Zoltán
60. **Kételyek** / Toldi Zsuzsanna
61. **Arcok** / Martina Cole
62. **Ezredváltó, sűrű évek** / Nagy Gáspár
63. **Negyedszázad** / Scossa Dezső
64. **Y generáció** / Tari Annamária
65. **Hétköznapi ünneplőben** / Kiss Péter
66. **Gyökereink** / Kocsis Tamás
67. **A falu jegyzője** / Eötvös József
68. **Zsivago doktor** / Borisz Paszternak
69. **A cigánybáró** / Jókai Mór

70. **A makrancos hölgy** / William Shakespeare
71. **A képzelt beteg** / Molière
72. **Piszkos Fred, a kapitány** / Rejtő Jenő
73. **Okos Kata** / Wass Albert
74. **Rosszcsont Peti** / Francesca Simon
75. **Morci** / Bátky András
76. **Szeleburdi család** / Bálint Ágnes
77. **A tetovált lány** / Stieg Larsson
78. **Energiavámpírok** / Bruce Goldberg
79. **Gyerünk a szabadba!** / Steve Bennett, Ruth Bennett
80. **A gyereknevelés aranykönyve** / Thomas Gordon
81. **Pletykaanyu** / Grecsó Krisztián
82. **A remény rabjai** / Stephen King
83. **Az új technika hatékonysága** / K. A. Jefimov, D. Sz. Lvov
84. **Nincs lehetetlen** / Shirley MacLaine
85. **Az emberi test atlasza** / Peter Abrahams
86. **A pályázatírás (Mi fán terem...? sorozat)**
87. **Mosó Masa mosodája** / Varga Katalin
88. **Egyedül nem megy** / Újhelyy Attila, Balázs István
89. **Praxis** / Popper Péter
90. **A búra alatt** / Stephen King
91. **A matematika humora** / Róka Sándor
92. **A király beszéde** / Mark Logue, Peter Conradi
93. **Kis állathatározó** / Móczár László
94. **A könyvtár macskája** / Vicki Myron, Bret Witter
95. **Tizenhárom almafa** / Wass Albert
96. **Cseresznyéskert** / Anton Pavlovics Csehov
97. **Rózsa és Ibolya** / Arany János
98. **Nefelejcs** / T. Aszódi Éva
99. **A rejtőzködő** / Lugossy Gyula
100. **Színes fátyol** / William Somerset Maugham